

Sancti Gregorii Papæ Primi Cognomento Magni Opera

In Tres Tomos Distributa. Ex quamplurimis MSS. Codicibus emendata ;
Additæ Sunt Quædam Notæ in Dialogos & Epistolas ejusdem S. Gregorii

Gregor <I., Papst>

Lutetia Parisiorum, 1675

Homilia IV. Similitudo autem vultus eorum facies hominis, & facies leonis à
dextris ipsorum quatuor, & facies autem bovis à sinistris ipsorum quatuor,
& facies aquilæ desuper ipsorum quatuor: & ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74915)

rum jungitur, quia sanctorum prædicatorum virtus atque sapientia vicissim sibi in charitatis atque cõcordiæ pace sociatur. Penna autem alterius ab altero divisa esset, si in hoc quod unusquisque in sapientia evolat, habere pacem cum altero recularer. Sequitur: [*Non revertentur cum incederent, sed unumquodque ante faciem suam gradiebatur.*] Pennata animalia, videlicet prædicatorum sancti, cum incedunt, minimè revertuntur; quia sic à terrenis actibus ad spiritalia pertranseunt, ut ad ea quæ reliquerunt, ulterius nullatenus reflectantur. Quasi enim per quamdam viam eis incedere, est mente ire semper ad meliora.

Quòd contrà de reprobis dicitur, quia reversi sunt corde in Ægyptum. Per semetipsam Veritas dicit: *Nemo mittens manum in aratrum, & aspiciens retro, aptus est regno Dei.* Manum quippe in aratrum mittere, est quasi per quemdam compunctio- nis vomerem ad proferendos fructus terram sui cordis aperire. Sed retrò post aratrum aspicit, qui post exordia boni operis ad mala revertitur, quæ reliquit. Quod quia electis Dei minimè contingit, rectè nunc per Prophetam dicitur: [*Non revertentur cum incederent.*] Qui cur non revertantur, indicat cum subjungit: [*Unumquodque ante faciem suam gradiebatur.*] Ante nos enim æterna sunt, post nos temporalia: quia & illa pergentes invenimus, & ista recedentes quasi post dorsum relinquimus. Unde & magnum illud pennatum animal dicebat, quod usque ad celi tertij secreta volaverat: *Unum verò, quæ retro sunt oblitus, in ea quæ sunt anteriora, extendens me, sequor ad palmam supernæ vocationis.*

In anteriora etenim extentus, eorum quæ retro sunt oblitus fuerat; quia temporalia despiciens, sola quæ sunt æterna quærebat. Ante faciem ergo suam gradiuntur sancta animalia; quia & ea quæ reliquerunt, nullo jam appetitu respiciunt, & in æternis quæ appetunt, sub contemplationis suæ oculis boni operis pedem ponunt. Quisquis itaque jam ante faciem suam ambulare decreverit, magna ei consideratione pensandum est, quòd aliter retro respicitur ex opere, atque aliter ex cogitatione. Sunt etenim quidam qui magna deliberant, & peccatorum suorum conscij, multa ex his quæ possident, egenis distribuere pertractant, ut culpas suas ante Dei oculos misericordiæ visceribus redimant. Jamque hæc operari inchoant, & plerumque cum operantur, paupertatis timor eorum animum concutit, atque timentes ne egeant, erga egenos tenaces fiunt, seseque ab ea quam cœperunt, bona operatione suspendunt. Hi nimirum incedentes reversi sunt, quia ante faciem suam ambulare noluerunt. Contra quos rectè per Salomonem dicitur: *Propter frigus peger arare noluit, mendicabit ergo æstate, & non dabitur ei.* Qui enim nunc propter pavorem mentis atque torporem bene operari negligit, cum sol justitiæ in judicio velut in ætate claruerit, mendicat vitam, sed non accipit, quia propter illam bona operari contempsit. Alius despectis carnis desideriis cuncta relinquere, & omnipotentis Dei se subdere servitio pertractat, seque ipsum restringere sub continentiæ & castitatis fræno deliberat; sed cum cecidisse alios etiam post castitatem conspicit, hoc ipsum facere quod deliberaverat, pertimescit. Fitque ut retrò per cogitationem redeat, qui ad anteriora respiciens, jam mentis gressibus ad alta ibat. De quo bene per Salomonem dicitur: *Qui observat ventum, non seminat: & qui considerat nubes, numquam metet.*

Venti quippe nomine, malignus spiritus, qui mentem tentationibus impellit; nubis verò appellatione peccator exprimitur, qui tentationis impulsione commovetur. Qui ergo attendit ventum, non seminat, & qui considerat nubes, nunquam metit: quia is qui tentationes maligni spiritus metuens, & iniquorum lapsus conspiciens, semetipsum desperat,

S. Greg. Tom. I.

A neque nunc exercetur in bono semine operis, neque post reficietur de munere justæ retributionis. Sunt verò nonnulli qui bona quidem quæ noverunt, operantur, atque hæc operantes, meliora deliberant; sed retractantes meliora, quæ deliberaverant, mutant: & quidem bona agunt quæ cœperant, sed à melioribus quæ deliberaverant, succumbunt. Hi nimirum ante humana judicia stare videntur in opere, sed ante omnipotentis Dei oculos ceciderunt in deliberatione. Unde fit plerumque, ut & bonum opus eorum minus Deo placeat, quia * cum pavore mentis in meliori gradu deliberationis inconstanter ponitur, hoc ipsa cogitationis inconstantia accusat. Sed quia perfecti quique magna se discretionis subtilitate conspiciunt, ne ad deteriora unquam vel in opere, vel in cogitatione delabantur, quantum quotidie proficiant, incessanter pensant, rectè de his dicitur: [*Non revertentur cum incederent, sed unumquodque ante faciem suam gradiebatur.*] Inter hæc igitur considerare libet, nos ad ista tractanda qui sumus, & unde venimus, & usque ad quæ sacri eloquij mysteria perferenda sublevamur. Certè in antiquis parentibus nostris cultores idolorum fuimus; sed ecce per spiritum gratiæ, verba jam cælestia rimamur. Unde hoc nobis? Sed implevit hoc Redemptor humani generis, quod per Prophetam dixit: *Et deserta in ubertatem versa advena comedent.* Hæc quippe prophetarum dicta deserta apud Judæos fuerunt; quia per intellectum mysticum ea excolere inquirendo noluerunt. Nobis autem in ubertatem versa sunt, quia & juxta historiam visionis dicta largiente Deo menti nostræ spiritaliter sapiunt, & jam advena comedimus, quæ cives legis manducare noluerunt. Sint gratiæ unigenito, sit laus æternæ sapientiæ: qui vivit & regnat cum Patre in unitate Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. Amen.

HOMILIA IV.

Similitudo autem vultus eorum facies hominis, & facies leonis à dextris ipsorum quatuor: facies autem bovis à sinistris ipsorum quatuor, & facies aquila desuper ipsorum quatuor: & facies eorum & pennæ eorum extente desuper. Duæ pennæ singulorum jungebantur, & duæ tegebant corpora eorum. Et unumquodque eorum coram facie sua ambulabat.

PER sanctum prophetiæ spiritum pennata animalia subtiliter describuntur, ut per hæc Evangelistarum significari personas ipsa nobis subtilitas discretionis aperiat, nihilque sermo Dei nostro intellectui dubietatis relinquat. Ecce enim dicitur: [*Similitudo autem vultus eorum, facies hominis, & facies leonis à dextris ipsorum quatuor: facies autem bovis à sinistris ipsorum quatuor, & facies aquila desuper ipsorum quatuor.*] Quòd enim quatuor hæc pennata animalia sanctos quatuor Evangelistas designent, ipsa uniuscujusque libri Evangelici exordia testantur. Nam quia ab humana generatione cœpit, jure per hominem Matthæus: quia per clamorem in deserto, rectè designatur per leonem Marcus: quia à sacrificio exorsus est, bene per vitulum Lucas: quia verò à divinitate Verbi cœpit, dignè per aquilam significatur Joannes, qui dicit: *In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum.* Qui dum in ipsam divinitatis substantiam intendit, quasi moræ aquilæ oculos in solem fixit. Sed quia electi omnes membra sunt

DD dd ij

De penn.
dist. 2. c.
Pennata.

Num. 14.
Luc. 9. g.

Philip. 3. c.

Prov. 20.

Ecol. 11.

* al. cum

p. s. mentis

Isai 5. d.

Ezechiel. 1.
ver. 10.

In Ioan. 1. c.

Redemptoris nostri, ipse autem Redemptor noster A
caput est omnium electorum; per hoc quod membra
ejus figurata sunt, nihil obstat si etiam in his omni-
bus & ipse signetur. Ipse enim unigenitus Dei Filius
veraciter factus est homo: ipse in sacrificio nostrae re-
demptionis dignatus est mori ut vitulus: ipse per vir-
tutem suae fortitudinis surrexit ut leo. Leo etiam
apertis oculis dormire perhibetur: quia in ipsa mor-
te in qua ex humanitate Redemptor noster dormire
potuit, ex divinitate sua immortalis permanendo
vigilavit. Ipse etiam post resurrectionem suam af-
cendens ad caelos, in superioribus est elevatus ut
aquila. Totum ergo simul nobis est, quia & nascen-
do homo, & moriendo vitulus, & resurgendo leo,
& ad caelos ascendendo aquila factus est. Sed quia
per haec animalia Evangelistas quatuor, & sub eor-
um specie simul perfectos omnes jam superius signi-
ficari diximus; restat ut quo modo unusquisque ele-
ctorum istis animalium visionibus exprimat, of-
tendamus. Omnis etenim electus atque in via Dei
perfectus, & homo, & vitulus, & leo simul &
aquila est. Homo enim rationale est animal. Vitu-
lus autem in sacrificio mactari solet. Leo vero fortis
est bestia, sicut scriptum est: *Leo fortissimus bestia-
rum, ad nullius pavebit occursum.* Aquila ad subli-
mia evolat, & irreverberatis oculis Solis radiis in-
tendit. Omnis itaque qui in ratione perfectus est,
homo est. Et quoniam semetipsum ab hujus mundi
voluptate mortificat, vitulus est. Quia vero ipsa sua
spontanea mortificatione contra adversa omnia for-
titudinem securitatis habet, unde scriptum est: *In-
sus autem quasi leo confidens absque terrore erit;* leo
est. Quia vero sublimiter contemplatur ea quae cele-
stia atque terrena sunt, aquila est. Igitur quoniam
justus quisque per rationem homo, per sacrificium
mortificationis suae vitulus, per fortitudinem secu-
ritatis leo, per contemplationem vero efficitur aquila,
recte per haec sancta animalia signari unusquisque
perfectus potest. Quod idcirco dicimus, ut ea quae
de quatuor animalibus dicta sunt, pertinere quoque
etiam ad perfectorum singulos demonstramus. Sed
magna nobis de eisdem Evangelistis, & sanctis praedicatoribus quaestio oritur, cur homo & leo a dex-
tris ipsorum quatuor, vitulus vero a sinistris ipsorum
quatuor esse perhibetur. Neque enim sine * mira
ratione est, cur duo illa a dextris, & unum hoc esse a
sinistris dicitur. Et rursum quaerendum, cur aquila
non a dextris, vel sinistris, sed desuper ipsorum qua-
tuor esse memoratur. Duas itaque nobis quaestiones
objecimus, quas oportet ut aperiente Domino dis-
solvamus. Homo igitur & leo a dextris, vitulus ve-
ro a sinistris esse perhibetur. A dextris etenim laeta, a
sinistris vero tristitia habemus. Unde & sinistrum no-
bis esse dicimus hoc, quod adversum esse deputa-
mus. Et sicut praefati sumus, per hominem incarna-
tio, per vitulum passio, per leonem vero auctoris
nostri resurrectio designatur. De incarnatione au-
tem unigeniti Filij, quare dempti sumus, omnes elec-
ti letati sunt: de morte vero illius, ipsi electorum
primi sancti Apostoli contristati, qui iterum de ejus
resurrectione gavisi sunt. Quia ergo ejus & nativi-
tas & resurrectio laetitiam discipulis praebuit, quos
ejus passio contristavit, homo & leo a dextris, vi-
tulus vero a sinistris ejus fuisse describitur. Ipsi nam-
que Evangelistae sancti de ejus humanitate gavisi
sunt, de ejus resurrectione confirmati, qui de ejus
passione fuerant contristati. Homo ergo & leo eis a
dextris est, quia Redemptoris nostri eos incarnatio
vivificavit, resurrectio confirmavit. Sed vitulus a
sinistris, quia mors illius eos ad momentum tempo-
ris in infidelitate prostravit. Jure autem locus aquila
non juxta, sed desuper esse describitur: quia sive
per hoc quod ejus ascensionem signat, seu quia Ver-
bum Patris Deum apud Patrem esse denunciat, su-
per Evangelistas ceteros virtute contemplationis ex-
crevit; cum quibus & simul de ejus Deitate loqui-
tur, hanc tamen omnibus subtilius contemplatur.
Sed si aquila cum tribus aliis adjuncta, quatuor
animalia esse memorantur, mirum quo modo de-
super ipsorum quatuor esse describitur, nisi quia
Joannes per hoc quod in principio Verbum vidit,
etiam super semetipsum transit. Nam nisi & se *Joan. 1. 14*
transisset, Verbum in principio non vidisset. Quia
ergo & semetipsum transgressus est, non jam so-
lummodo super tria, sed adjuncto & se super qua-
tuor fuit. Sequitur: [*Et facies eorum & pennae eor-
um extente desuper.*] Facies & pennae extente de-
super describuntur, quia omnis intentio, omnis-
que contemplatio sanctorum super se tendit, ut
illud possit adipisci, quod in caelestibus appetit. Si-
ve enim bono operi, sive vero invigilet contempla-
tioni, tunc veraciter hoc quod agit, bonum est,
quando ei complacere concupiscit a quo est. Nam
qui bona agere videtur, & per haec non Deo, sed
hominibus placere desiderat, intentionis suae faci-
ciem deorsum premit. Et qui idcirco in sacro elo-
quio ea quae divinitatis sunt, contemplatur, ut per
hoc quod intelligit, occupari ad quaestiones possit,
quia non dulcedine quaerit beatitudinis satiat app-
perit, sed doctus videri; iste nimirum intellectus
sui pennas desuper non extendit; sed quoniam sen-
sus sui vigilantiam in terreno appetitu occupat, pen-
nas quas sublevare in altum, & quibus sublevari
ipse potuit, in imis deponit. Quia in re pensandum
est, ut omne bonum quod agitur, per intentionem
semper ad caelestia levetur. Qui enim per bona quae
facit, terrenam gloriam concupiscit, pennas suas
& faciem suam deorsum deprimat. Hinc etenim per
Prophetam de quibusdam dicitur: *Victimas in pro-
fundum deferrebant.* Quid enim sunt aliud lacrymae
orationis, nisi victimae oblationis nostrae? sicut scri-
ptum est: *Sacrificium Deo spiritus contribulatus.* Et *Psal. 50.*
sunt nonnulli qui idcirco se in prece lamentis affi-
ciunt, ut aut terrena commoda acquirant, aut homi-
nibus sancti esse videantur. Quid isti, nisi victi-
mas in profundum deferunt? Quid per hoc quod in
imo sunt quae requirunt, orationis suae sacrificium
deorsum deponunt. Electi autem quia & in bono
opere omnipotenti Deo placere appetunt, & per
contemplationis gratiam, aeternam jam beatitudi-
nem degustare concupiscunt, facies & pennas desu-
per extendunt. Sequitur: [*Duae pennae singulorum
jungebantur, & duae tegebant corpora eorum.*] Di-
ctum fuerat: [*Et facies & pennae eorum extente
desuper:*] atque mox subjunctum est hoc quod
protulimus, quia [*duae pennae singulorum jungeban-
tur.*] Ubi aperte intelligitur, quia extendebantur
desuper & jungebantur, duae vero tegebant corpo-
ra eorum. Quid autem pennae animalium, nisi ala
nominantur? Quia in re nobis diligenter perscruta-
tione quaerendum est, quae sint quatuor pennae san-
ctorum, ex quibus duae superius extensa jungun-
tur, duae vero eorum corpora contegunt. Si enim
vigilanter aspiciamus, quatuor esse virtutes invenimus,
quae a terrenis actibus omne pennatum ani-
mal levant: in futuris videlicet amor & spes, de
praeteritis autem timor & poenitentia. Pennae ergo
sibi junctae superius extenduntur, quia sanctorum
mentem amor & spes ad superna sublevant.
Quae apud quoque conjunctae nominantur; quia
electi proculdubio & amant caelestia quae sperant,
& sperant quae amant. Duae vero corpora conte-
gunt; quia timor & poenitentia ab omnipotentis
Dei oculis eorum mala praeterita abscondunt. Duae
itaque, ut dictum est, pennae junguntur sursum,
quando amor & spes electorum corda ad supe-
riora elevat, ad caelestia suspendunt. Duae au-
tem pennae tegunt corpora, quando eorum mala
praeterita a conspectu aeterni judicis timor & poeni-
tentia abscondunt. In eo enim quod se peccasse

f. Hom. 3.

Prov. 30. d

Prov. 28. d

* al. ad-
miracione

meminerunt, quia pertimescunt & desunt, quid aliud quam corpus cooperiunt: Qui facta carnalia per superducta bona opera à districto examine abscondunt. Scriptum quippe est: *Beati quorum remissa sunt iniquitates, & quorum reicta sunt peccata.* Peccata enim tegimus, quum bona facta malis actibus superponimus. Omne enim quod operitur, inferius ponitur: & hoc unde operitur, desuper ducitur. Quando ergo abdicamus mala que fecimus, & eligimus bona que facimus, quasi tegimè ei rei superducimus, quàm erubescimus videri. Quamlibet enim sancti viri in hac adhuc vita sint, habent tamen quod ante Dei oculos operire debeant: quia omnino est impossibile, ut aut in opere, aut in locutione, aut in cogitatione nunquam delinquant. Unde & beatus Job, qui perfecta quidem hominibus dixerat, Dei tamen vocem audiens, seq. ipsum de ipsa sua perfecta locutione reprehendens, dicebat: *Manum meam non super os meum.* In manu quippe operatio, in ore locutio est. Manu ergo super os ponere, est peccata locutionis per virtutum boni operis tegere. Libet, fratres charissimi, ad huius rei testimonium magistrum gentium vocare, & qualiter sanctum illud animal alis quatuor innitatur aspicere, ex quibus duabus ad superiora evolat, duabus vero peninis corpus contegit, quia præterita quæ egerat, abscondit. Videamus igitur quantus hunc amor ad cælestia elevet: *Mihi vivere Christus est, & mori lucrum.* Cognoscamus quanta spe ad superiora tollitur: *Nostra conversatio in cælis est, unde etiam Salvatorem expectamus Iesum Christum Dominum nostrum.* Videamus si & in tantis virtutibus positus adhuc timet: *Cassigo corpus meum, & servituti subicio, ne forte cum aliis predicaverim, ipse reprobus efficiar.* Cognoscamus si hunc mala fecisse pœnitet: *Ego minimus Apostolorum sum, qui non sum dignus vocari Apostolus, quia persecutus sum Ecclesiam Dei.* In cuius verbis quid aliud, quam duritia nostræ mentis accusatur? Quia ipse plangit, quod ante baptismum commiserat, nos verò & post baptismum multa commisimus, & tamen flere recusamus. Quatuor itaque penne sancta animalia utuntur? Quia per amorem & spem ad cælestia evolant, & per timorem & pœnitentiam facta in se illicita deploant. Sed quia dictum est, [*Dua penna singulorum iungebantur,*] hoc fortasse intelligitur, quod non pennas proprias elevantes jungant, sed unius ad alterum pennæ conjunctæ sint; ut pennæ videlicet elevate vicissim sibi in conjunctione concordent. Quia in re quæstio oritur, quia si duæ pennæ quæ elevant, amorem & spem; duæ verò quæ corpora contegunt, timorem & pœnitentiam designant, cur duæ quæ exteant sunt, dicuntur esse conjunctæ, & duæ quæ corpora contegunt, non dicuntur? Sed hæc in re facilis, largiente Domino, ratio occurrit, quod sanctorum pennæ conjunctæ sunt, amor & spes; duæ verò quæ corpora contegunt, sibiimetipsis ad alterutrum conjunctæ non sunt, timor & pœnitentia. David enim pro lapsu carnis timendo & pœnitendo affligitur. Petrus casum perfidie flevit amare. Paulus in se crudelitatem præterita persecutionis plangit. Omnes tamen unam patriam appetunt, ad unum auctorem omnium pervenire festinant. Duæ ergo singulorum pennæ conjunctæ sunt, & duæ non sunt; quia per amorem & spem unum est quod desiderant, sed per timorem & pœnitentiam diversum est quod deplorant. Sequitur: [*Et unumquodque eorum coram facie sua ambulabat.*] Dicitur superius fuerat: [*Unumquodque eorum ante faciem suam gradiebatur:*] nunc autem dicitur: [*Coram facie sua ambulabat.*] Ista itaque repetita videri esse sententia. Sed quia [*coram*] in presentibus dicimus, postquam subtiliter inquirendo discernere, quod aliud sit ante faciem ambulare, & quæ aliud in presenti. Ante faciem quippe ambulare,

A est anteriora appetere: in presenti verò ambulare, est sibiimetipsis absentem non esse. Omnis etenim justus, qui vitam suam sollicitus aspicit, & diligenter considerat quantum quotidie in bonis crescat, aut fortasse quantum à bonis decreseat, iste quia se ante se ponit, coram se ambulat; quippe qui vigilanter videt utrum furgat, an desluat. Quisquis verò vite suæ custodiam negligit, discutere quæ agit, quæ loquitur, quæ cogitat, aut despicit, aut nescit, coram se iste non ambulat; quia qualis sit in suis moribus, vel in actibus, ignorat. Nec sibiimetipsis præsens est, qui semetipsum quotidie exquirere atque cognoscere sollicitus non est. Ille autem veraciter se ante se ponit, sibi in presenti est, qui se in suis actibus tanquam alium attendit. Nam sunt multa peccata quæ committimus, sed idcirco nobis gratia non videntur, quia privato nos amore diligentes, clausis nobis oculis in nostra deceptione blandimur. Unde fit plerumque, ut & nostra gravia leviter, & proximorum mala leviter iudicemus. Scriptum quippe est: *Erunt homines seipso amanter.* Et scimus quia vehementer claudit oculum cordis amor privatus. Ex quo fit, hoc quod nos agimus, & grave esse non existimamus, plerumque agatur à proximo, & nimis nobis detestabile esse videatur. Sed quare hoc quod nobis vile videbatur in nobis, grave videtur in proximo, nisi quia nec nos sicut proximum, nec proximum conspiciamus sicut nos? Si enim nos sicut proximum aspiceremus, nostra reprehensibilia districtè videremus. Et rursus si proximum aspiceremus ut nos, nunquam nobis ejus actio appareret intolerabilis, qui sæpe fortasse talia egimus, & nil nos proximo intolerabile fecisse putamus. Hoc male divisum mentis nostræ iudicium corrigere per legis præceptum Moyses stetit, cum dixit ut justus deberet esse modus, æquusque sextarius. Hinc Salomon, ait: *Pondus & pondus, mensura & mensura, utrumque abominabile est apud Deum.* Scimus quia in negotiorum duplici pondere, aliud majus, aliud minus est. Nam aliud pondus habent ad quod pensant sibi, & aliud pondus ad quod pensant proximo. Ad dandum pondera leviora, ad accipiendum vero graviora præpatant. Omnis itaque homo qui aliter pensat ea quæ sunt proximi, & aliter ea quæ sua sunt, pondus & pondus habet. Utrumque ergo abominabile est apud Deum: quia si sic proximum ut se diligeret, hunc in bonis sicut se amaret. Et si sic se sicut proximum aspiceret, se in malis sicut proximum iudicaret. Debemus ergo nosmetipsos sollicitè sicut alios videre: nosque ipsos, ut dictum est, ante nos ponere, ut pennata animalia incessanter imitantes, ne nesciamus quid agimus, coram facie nostra semper ambulemus. Perversi autem, sicut paulò antè jam diximus, coram facie sua non ambulant; quia ea quæ agunt, nunquam considerant, ad interitum tendunt, in pravis actibus exultant. De quibus scriptum est: *Qui latantur cum malefecerint, & exultant in rebus pessimis.* Sæpe verò justus qui eos conspiciat, deslet, sed ipsi phreneticorum more planguntur, & rident. Alij indigentibus de rebus propriis multa largiuntur, sed cum occasionis tempus invenerint, indigentes opprimunt, eosque quibus valuerint, rapinis devastant. Ponunt ante oculos cogitationis suæ bona quæ faciunt, & non ponunt pessima quæ committunt. Hi videlicet coram facie sua non ambulant, quia si sibiimetipsis præsentibus essent, cuncta subtiliter quæ agunt, viderent, qualiter bona opera malis actibus perdant, agnoscerent, sicut scriptum est: *Et qui mercedes congregavit, misit eas in sacculum pertusum.* De pertulo quippe sacculo aliunde exit, quod aliunde mittitur: quia indiscretè mentes mercedem quæ ex bono opere acquiritur, non aspiciunt quo modo ex malo opere perdat. Alius castitatem corporis servat, seq. vigilanter circumspicit, ne

quid foris reprehensibiliter admittat, tuis contentus est, aliena non diripit, sed tamen in corde odium fortasse contra proximum servat. Et cum scriptum sit: *Qui odit fratrem suum, homicida est*: considerat quam sit mundus foris in opere, & non perpendit quam sit crudelis in mente. Quid iste nisi sibi metipsum absens est, qui in cordis sui tenebris ambulat, & ignorat? Alius jam aliena non diripit, jam corpus ab immunditia custodit, jam mente pura proximum diligit, & malorum praeceptorum conscientiam laments se in precibus afficit: sed finita prece, laeta de quibus in hoc mundo gaudeat, requirit, & temporalibus gaudiis negligentem animum demittit, nec curat ne in eo lacrymarum mensuram immoderata gaudia transeant: fitque ut bonum nimis ridendo perdat, quod plangendo lucratus est. Hic itaque coram facie sua non ambulat, quia damna quae patitur, conspiciere recusat. Scriptum quippe est: *Cor sapientium ubi tristitia est, & cor stultorum ubi letitia.* In cunctis ergo quae agimus, diligenter nosmetipsos conspiciere interius exteriusque debemus, ut pennata animalia sequentes, nobismetipsis praesentes simus, & coram facie nostra semper ambulemus, habentes adiutorem unicum Patris Jesum Christum Dominum nostrum, qui cum eo vivit & regnat in unitate Spiritus sancti, per omnia saecula saeculorum, Amen.

HOMILIA V.

Vbi erat impetus spiritus, illuc gradiebantur, nec revertebantur cum ambularent. Et similitudo animalium, & aspectus eorum quasi carbonum ignis ardentium, & quasi aspectus lampadarum. Hac erat visio discurrens in medio animalium, splendor ignis, & de igne fulgur egrediens. Et animalia ibant & revertebantur in similitudinem fulguris coruscantis.

QUAM mira est profunditas eloquiorum Dei libet huic intendere, libet ejus intima, gratia duce, penetrare. Hanc quoties intelligendo discimus, quid aliud quam silvarum opacitatem ingredimur, ut in ejus refrigerio ab hujus saeculi aestibus abscondamur? Ibi viridissimas sententiarum herbas legendo carpinus, tractando ruminamus. In ea locutione quae ad vos, fratres charissimi, nudius tertius facta est, qualiter ostensa animalia vel Redemptorem nostrum, vel quatuor ejus Evangelistas, atque perfectos omnes significent, dictum est. Quorum videlicet animalium adhuc subtilius virtus exprimitur, ut ad eorum imitationem nos quoque infirmi & despicabiles, in quantum Domino largiente possumus, extendamur. Ecce enim dicitur: *Vbi erat impetus spiritus, illuc gradiebantur.* In electis & reprobis diversi sunt impetus. In electis videlicet impetus spiritus, in reprobis impetus carnis. Impetus quippe carnis ad odium, ad elationem, ad immunditiam, ad rapinam, ad exteriorem gloriam, ad crudelitatem, ad perfidiam, ad desperationem, ad iram, ad jurgia, ad voluptates animum impellit. Impetus vero spiritus ad charitatem, ad humilitatem, ad continentiam, ad largitatem misericordiae, ad interiorem profectum, ad pietatis opera, ad aeternorum fidem, ad spem sequentis gaudij, ad patientiam, ad pacem, ad considerationem vitae immortalis, ad lacrymas mentem pertrahit. Unde necesse est ut magna semper cura considerare debeamus in omne quod agimus, qui nos impetus ducat; utrum nostra cogitatio per impetum carnis, an per impetum spiritus impellatur. Amare enim terrena, temporalia aeternis praeponere, exteriora bona non

ad usum necessarium habere, sed ad voluptatem concupiscere, ultionem de inimico quaerere, de aemuli casu gaudere, impetus carnis est. At contra, amare caelestia, contemnere terrena, non ad fructum voluptatis transitoria, sed ad usum necessitatis quaerere, de inimici morte tribulari, impetus spiritus est. Et quia perfecti quique in istis se semper virtutibus exercent, recte nunc de sanctis animalibus dicitur: *Vbi erat impetus spiritus, illuc gradiebantur.* Sed sciendum nobis est, quod plerumque impetus carnis se sub velamine spiritualis impetus palliat, & quod carnaliter facit, mentitur sibi ipsa cogitatio, quia hoc spiritualiter faciat. Nam saepe quis iracundiae stimulis victus, contra delinquentes zelo ulciscendae justitiae plus quam necesse est inflammatur, & justitiae limitem in ultione necesse agit crudeliter, quod se agere juste suspicatur. Impetus igitur carnis huic sub specie spiritus velatus est, quando hoc quod juste agi creditur, sub discretionis moderamine non tenetur. Et saepe alius nimis mansuetudini studens, subjectorum vitia aspiciat, atque haec per fervorem zeli corrigere recusat, quae in eis crudeliter non corrigendo multiplicat: fitque ut ejus lenitas & sibi sit & subjectis inimica, qui torporem mentis suae quia patientiam deputat, per carnis spiritum ab impetu spiritus elongat. Prima ergo nos cogitatio in inquisitionem nostri cordis debet excutere, ne ad quaedam quae agimus, per apertum carnis impetum ducamur: ne pravis cogitationibus animus seductus, mala esse cognoscat, & tamen faciat. Secunda vero nos cura debet vigilantes redere, ne se impetus carnis quasi sub impetu spiritus latenter subjiciat, & culpas quas agimus, nobis virtutes fingat. Sciendum vero est, quia graviores culpa sunt, quae superducta specie virtutes imitantur; quia illae in aperto cognitae, animum in confusione dejiciunt, atque ad poenitentiam trahunt: istae vero non solum in poenitentiam non humiliant, sed etiam mentem operantis elevant, dum virtutes putantur. Hoc autem quod de sanctis animalibus dictum superius fuerat, ut altius confirmetur, iterum replicatur: *Non revertebantur cum ambularent.* quia electi quique sic ad bona tendunt, ut ad mala perpetranda non redeant. *Qui enim perseveraverit usque in finem, hic salvus erit.* Et sicut per Salomonem dicitur: *Iussorum semina quasi lux splendens procedit, & crescit usque ad perfectum diem.* In eorum namque animis bonum desiderium atque intellectus lucis intimae jam pars dici est: sed quia usque ad finem vitae in virtute proficiunt, ad perfectum diem tunc veniunt, quando ad regna caelestia perducti, in ea luce quam desiderant, jam minus aliquid non habebunt. Sequitur: *Et similitudo animalium, & aspectus eorum quasi carbonum ignis ardentium, & quasi aspectus lampadarum.* Aspectus animalium carbonibus ignis ardentibus atque lampadibus comparatur. Quisquis enim carbonem tangit, incenditur; quia qui sancto viro adheret, ex ejus assiduitate visionis, usu locutionis, exemplo operis accipit ut accendatur in amorem veritatis, peccatorum suorum tenebras fugiat, in desiderio lucis exardescat, & jam per verum amorem ardeat, qui prius in iniquitate tantum mortuus, quantum frigidus jacebat. Lampades vero lucem suam longius spargunt, & cum in alio loco sint, in alio resplendent. Qui enim spiritu prophetiae, verbo doctrinae, miraculorum pollet gratia, hujus opinio longe lateque ut lampas lucet: & quique bona ejus audiunt, quia per haec ad amorem caelestium surgunt, in eo quod se per bona opera exhibent, quasi ex lampadis lumine resplendent. Quia ergo sancti viri quosdam juxta se positos quasi tangendo ad amorem patriae caelestis accendunt, carbones sunt. Quia vero quibusdam longe positus lucent, eorum itinere, ne in peccati tenebras corruant, lampades

1. Ioh. 3.

Ez. 7. 4

Ezech. 1. v. 12.

Lib. 32. Mo. r. 17.

De pan.

dist. 2. c.

Non revert.

bantur.

Matt. 10. 6

Prov. 4. 6